

Elsmarta 2.0

Sammanfattning

Region Örebro Län ansöker om 17 procent av projektets bokförda kostnader, dock högst 4 960 395 kr för projekt Elsmarta 2.0 under perioden 2026-10-01 – 2029-09-30.

Projektet ska öka kunskap och samordning kring produktion och distribution av el, integrera elförsörjningsfrågor och strategier i regionala och lokala planer. Projektet ska också stärka kunskap och incitament för energieffektivisering i kommunala fastigheter.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategins prioriterade område Klimat, miljö och energi samt bidrar till att nå målet om minskad klimatpåverkan.

Projektet finansieras också av det regionala strukturfondsprogrammet för investeringar i regional tillväxt och sysselsättning Östra Mellansverige.

Regional tillväxtnämnd har fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2024-02-09 §2). Projektet bedöms ligga linje med den prioriterade inriktningen ”Projekt som bidrar till att skapa en långsiktig och hållbar omställning”.

Inom ramen för beslutade inriktningar är också medfinansiering till EU prioriterat.

Bakgrund

Elektrifieringen av samhället ställer nya krav på elsystemet. För att möta det ökande elbehovet krävs både ny elproduktion och en utbyggnad av det befintliga eldistributionssystemet. Samtidigt är utbyggnaden av elnät och elproduktionsanläggningar förknippad med långa ledtider. En central utmaning i energiomställningen är därför gapet mellan industrins investeringsprocesser och den tid det tar att bygga ut elsystemet så att efterfrågad effekt kan levereras. Kommunerna behöver stöd i att identifiera vilka insatser som är möjliga i de egna verksamheterna för att öka energieffektiviteten och frigöra nätkapacitet på kort sikt. Genom effekteffektivisering och kartläggning av användarflexibilitet kan kommunerna påverka sin situation redan innan elnäten byggs ut.

Tjänsteställe, handläggare

Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum

2026-04-13

Projektbeskrivning

Dnr: 26RS2189

Målgrupp

Projektets primära målgrupp är tjänstepersoner och politiker inom offentlig verksamhet. Offentliga organisationer behöver i allt högre grad arbeta strategiskt med frågor om elnät och elproduktion. Tidigare har detta inte varit en central uppgift, vilket innebär att kunskapen inom området ofta är begränsad. Samtidigt har kapacitetsbrist i elnätet lett till att etableringar nekats anslutning i Östra Mellansverige (ÖMS). Detta har gjort elförsörjning till en viktig fråga för exempelvis näringslivschefer, energistrateger och samhällsplanerare inom offentliga organisationer. Därför finns ett behov av ökad kunskap och stöd, särskilt i dialogen med elnätsägare och i planeringen av framtida elnätsutbyggnad.

Projektet Elsmarta 2.0 bygger vidare på projekten Elsmarta ÖMS och Byggnadslyftet som genomfördes under perioden 2023–2026. I takt med att kunskapen om energiomställningens förutsättningar ökat har också behoven blivit mer omfattande, vilket har lett till att nya behov kontinuerligt identifieras.

Baserat på erfarenheter från tidigare projekt har tre särskilt viktiga områden identifierats för att hantera dessa utmaningar:

- förkorta ledtider i tillståndprocesser
- integrera eldistributionsfrågor i kommunal och regional planering
- utveckla samverkan mellan nyckelaktörer i energiomställningen

Övergripande mål

Elsmarta 2.0 övergripande mål är att stärka kunskapen och förmågan hos regioner och kommuner att hantera elektrifiering och energiomställning genom bättre planering, samverkan och energieffektivisering.

Projektmål

Projektets mål är att stärka tjänstepersoner och politiker inom offentlig verksamhet kunskap kring energiförsörjning och robusthet i offentliga verksamheter och därmed öka förmågan att genomföra åtgärder.

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum
2026-04-13

Projektbeskrivning
Dnr: 26RS2189

Delmål

Delmål 1: Stärkt regional och lokal samverkan kopplat till frågor som berör produktion och distribution av el.

Delmål 2: Stärkta förutsättningar för kommuner att involvera frågor kopplat till elförsörjning i kommunala planer och strategier.

Delmål 3: Ökad kunskap och förmåga att effektivisera och optimera energianvändningen i offentliga verksamheter.

Arbetspaket

Aktiviteter

Webbinarier, konferenser, poddavsnitt, nyhetsbrev

I början av projektet sker det regionala dialoger och samverkansarenor för att etablera utveckla och upprätthålla en ökad medvetenhet och kunskap kring förutsättningar för elektrifiering och energiomställning. Aktiviteten omfattar kunskapshöjande insatser som exempelvis webbinarier, konferenser, poddavsnitt, nyhetsbrev etc.

Exempel på områden som identifierats som relevanta är:

- Energisystemets uppbyggnad och de förändringar som energisystemet står inför.
- Olika kraftslags förmågor och bidrag till elsystemets funktion.
- Flexibilitet i energisystemet, energilager med mera
- Energiberedskap
- Energigemenskap
- Lagstiftning och EU-direktiv

Kunskapsunderlag och analyser

Projektet ska ta fram regionala kunskapsunderlag och analyser som till exempel prognoser för förväntat elbehov inom olika sektorer och framtagande av energiscenarier. Detta i sin tur kan ligga till grund för en utvecklad strategisk planering. Aktiviteten syftar till att stödja kommunerna i att ta fram lokala kunskapsunderlag och analyser för elektrifiering och energiomställning. Arbetet ska stärka kommunernas förmåga att integrera dessa frågor i energiplaner, översiktsplaner och näringslivsstrategier samt bidra med underlag till elnätsbolagens prognoser och nätutvecklingsplaner.

Tjänsteställe, handläggare

Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum

2026-04-13

Projektbeskrivning

Dnr: 26RS2189

Åtgärdsförslag för energieffektivisering och effektoptimering

Projektet ska även sammanställa underlag för energianvändning i offentlig verksamhet, analysera verksamheten för att identifiera potential effekt- och energieffektivisering samt framtagande av åtgärdsförslag.

Stärka kunskapen om flexibilitetsresurser och energilager

Elsmarta 2.0 ska stärka kunskapen hos regioner, kommuner och kommunala aktörer om flexibilitetsresurser och energilager och hur dessa kan implementeras som ett komplement till bland annat förnybar elproduktion för att öka byggnaders och områdets flexibilitet, bidrag till nätstabilitet och därigenom ökad överföringskapacitet i befintligt elnät.

Energiberedskap inom offentlig sektor

Aktiviteten innehåller kunskapshöjande insatser, energigenomgångar med fokus på samhällsviktig verksamhet samt stöd till planering för försörjningsberedskap av energi i kommunal och regional energiplanering.

Ingående kommuner

Kommuner i Uppsala län, Sörmland län, Östergötland län och Örebro län.

Regional samverkan

Projektet ska upprätthålla och utveckla regional och mellankommunala samverkanarenor samt delta i nationella arenor för dialog och kunskapsutbyte. Projektet ska stärka förståelsen för olika aktörers roller och bidra till kunskapsutbyte inom elektrifieringen.

Perspektiv

Genom att stödja regionala och kommunala aktörer i arbetet med energieffektivisering stärks deras förmåga att minska energianvändningen. Detta bidrar till mer hållbara verksamheter, ökad konkurrenskraft och ett mer resurseffektivt samhälle.

Projektets interna och externa kommunikation utformas för att främja jämställdhet, inkludering och tillgänglighet. Projektorganisationens arbete utgår från principer om likabehandling, jämställdhet och icke-diskriminering, vilket präglar projektets arbetsformer och bemötande

Långsiktighet

Genom att integrera energifrågor i planer, strategier och den löpande verksamheten skapas bättre förutsättningar för ett mer systematiskt och långsiktigt arbete med energieffektivisering och energiplanering. Detta stärker offentliga organisationers förmåga att hantera förändringar i energisystemet och bidrar till mer stabila och resurseffektiva verksamheter över tid.

Sammantaget bidrar projektet till att stärka regionens och kommunernas förmåga att hantera elektrifieringen och energiomställningen samt lägga grunden för ett mer hållbart, robust och långsiktigt energisystem.

Uppföljning

Projektet följs upp löpande genom uppföljning av aktiviteter, mål och indikatorer.

Uppföljningen används för att säkerställa projektets framdrift, identifiera behov av justeringar och bidra till lärande under genomförandet. Resultat och erfarenheter dokumenteras och sprids för att kunna tas tillvara i deltagande organisationer.

Resultatspridning

Projektets resultat sprids genom exempelvis poddavsnitt, nyhetsbrev, presentationer, sociala medier och konferenser.

Projektorganisation

En styrgrupp med representanter från samtliga projektparter säkerställer att projektet genomförs enligt plan genom strategisk styrning och beslut på övergripande nivå.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Energikontoren arbetar i projekt- och uppdragsform, det bedrivs därför ingen ordinarie verksamhet inom detta område.

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum
2026-04-13

Projektbeskrivning
Dnr: 26RS2189

Kostnads- och finansieringsbudget

Kostnadsslag	2026	2027	2028	2029	Totalt
Personal: Region Sörmland Lönebikostnader 44%	16 478	65 916	65 916	49 437	197 747
Personal: RÖL Ekonom 10 %	13 838	56 734	58 152	44 704	173 428
Personal: Lst Örebro Lönebikostnader 53%	79 500	327 540	337 366	318 530	1 062 936
Personal: RÖL Projektmedarbetare 100 %	132 224	542 123	555 676	427 176	1 657 199
Personal: Lst Södermanland Lönebikostnader 50,5%	20 455	81 822	81 822	61 367	245 466
Personal: Region Östergötland Lönebikostnad 46,5%	38 362	157 133	160 904	109 844	466 243
Personal: EKM Projektledare (90,7%)	109 160	453 244	453 244	339 933	1 355 581
Personal: RÖL Projektledare 75%	112 500	461 250	472 781	363 451	1 409 982
Personal: LSt Östergötland Lönebikostnader 52,22%	14 145	56 586	56 586	56 586	183 903
Personal: RÖL Kommunikatör 30%	41 513	170 201	174 456	134 113	520 283
Personal: RÖ Delprojektledare, 50 %	82 500	337 920	346 030	236 223	1 002 673
Personal: Länsstyrelsen Södermanland	40 506	162 024	162 024	121 518	486 072
Personal: Reg Sörmland projektledare 20%	30 282	121 128	121 128	90 846	363 384
Personal: EKM Lönebikostnader 43,4%	110 466	748 120	748 120	484 526	2 091 232
Personal: EKM Projektledare (125%) fördjupning kommun	0	705 652	705 653	352 825	1 764 130
Personal: EKM Admin (kommunikation, ekonomi etc) (20%)	36 212	111 639	111 637	83 728	343 216
Personal: Lst Östergötland	27 090	108 360	108 360	108 360	352 170
Personal :Lst Örebro - projektmedarbetare 60%	90 000	370 800	381 924	360 600	1 203 324
Personal: Reg Sörmland ekonom 5%	7 170	28 680	28 680	21 510	86 040
Personal: Region Örebro Lönebikostnader 44%	181 682	744 894	763 516	586 953	2 277 045

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum
2026-04-13

Projektbeskrivning
Dnr: 26RS2189

Kostnadsslag	2026	2027	2028	2029	Totalt
Personal: RÖL Projektmedarbetare 70 %	75 337	308 884	316 606	243 391	944 218
Personal: EKM Projektledare (90,7%)	109 160	453 244	453 244	339 933	1 355 581
Personal: Lst Örebro - projektmedarbetare 40%	60 000	247 200	254 616	240 400	802 216
Personal: RÖL Projektledare 25 %	37 500	153 750	157 594	121 150	469 994
Schablonkostnader: Lst Östergötland Indirekta kostnader OH 40%	16 495	65 978	65 978	65 978	214 429
Schablonkostnader: Region Örebro Indirekta kostnader OH 40%	237 840	975 134	999 513	768 374	2 980 861
Schablonkostnader: Region Sörmland Indirekta kostnader OH 40%	21 573	86 289	86 289	64 717	258 868
Schablonkostnader: Lst Örebro Indirekta kostnader OH 40%	91 800	378 216	389 562	367 812	1 227 390
Schablonkostnader: Lst Södermanland Indirekta kostnader OH 40%	24 385	97 538	97 538	73 154	292 615
Schablonkostnader: Region Östergötland Indirekta kostnader OH 40%	48 345	198 021	202 774	138 427	587 567
Schablonkostnader: EKM indirekta kostnader OH 40%	145 999	988 760	988 759	640 378	2 763 896
Summa kostnader	2 052 517	9 764 780	9 906 448	7 415 944	29 139 689

Offentlig finansier					
Region Örebro län 1:1 medel	339 199	1 649 467	1 693 203	1 278 526	4 960 395
Region Örebro: Övriga medel	87 500	100 000	100 000	100 000	387 500
Lst Örebro: Egna medel	203 174	836 871	861 763	805 985	2 707 793
Regin Uppsala: 1:1 medel	168 660	676 718	678 848	510 774	2 035 000
Region Sörmland: 1:1 medel	214 423	858 733	859 799	645 668	2 578 623
Lst Sörmland: Egna medel	61 602	247 447	248 513	187 203	744 765
Region Östergötland: 1:1 medel	111 919	458 461	469 506	324 277	1 364 163
Lst Östergötland: Egna medel	45 032	181 171	182 236	172 135	580 574
Tillväxtverket: ERUF	821 008	3 905 912	3 962 579	2 966 377	11 655 876

Tjänsteställe, handläggare

Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum

2026-04-13

Projektbeskrivning

Dnr: 26RS2189

Total offentlig finansiering	2 052 517	9 764 780	9 906 448	7 415 944	29 139 689
Energikontoret i Mälardalen	0	850 000	850 001	424 999	2 125 000
Total privat finansiering	0	850 000	850 001	424 999	2 125 000
Summa medfinansiering	2 052 517	9 764 780	9 906 448	7 415 944	29 139 689

Tjänsteställe, handläggare

Analys och strategi, Maria Alp

Projektforum

2026-04-13

Projektbeskrivning

Dnr: 26RS2189